ئاسۆس نجيب عبدالله
وەزیری کارو کاروباری کۆمەڵایەتی

وەزارەتی کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاو
ژمارە : 15059 **لە** 2013/12/30

ڕێنمایی ژمارە (10 **)ی ساڵی** 2013
تایبەت بە دامەزراندن و مۆڵەت پێدانی پرۆژەکانی سامانی ماسی

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی کە پێماندراوە لە ماددەی (پێنجەم) بڕگەی (دووەم) لە یاسای وەزارەتی کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاو ژمارە (6)ی ساڵی (2010) بڕیارماندا بە دەرکردنی ئەم ڕێنماییە .

یەکەم : ڕێنماییەکانی ڕەزامەندی سەرەتایی و پێدانی مۆڵەت

أ- ڕێنماییەکانی پێدانی ڕەزامەندی سەرەتایی بۆ دروستکردنی پرۆژە:-

1- پێشکەش کردنی داواکاری لە لایەن هاوڵاتی لەڕێگای لقی کشتوکاڵی ناوچەکە بۆ مەبەستی وەرگرتنی ڕەزامەندی سەرەتایی دروستکردنی پرۆژەکە ، ئەگەر داواکار زەوی لەبەردەستدابوو بەشێوەی مولڵك یان گرێبەست و زەوییەکە بەکەڵکی کشتوکاڵ نەهێت .

2- بوونی گرێبەستی زەوی (عقدإيجار) ئەگەر لەسەر زەوی بەکرێ بوو، یان تاپۆی زەوییەکە ئەگەر زەوییەکە موڵك بوو بەناوی داواکار , ڕەزامەندی هاوبەشەکانی ئەگەر زەوییەکە هاوبەش بوو . لەگەڵ ڕەزامەندی بەڕێوەبەرایەتی زەوی وزار لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی کشتوکاڵی پارێزگا .

3- کۆنووسی پشکنینی سەرەتایی و هێلکاری پارچە زەوییەکە کەگشت دامەزراو (معاملەکان)ی کەرتەکەی لەسەر دیاری کرابێت , ئامادە کرابێت لە لایەن لیژنەیەك کە پێك هاتبێت لە (4)چوار ئەندام , بەرپرسی بەشی یان هۆبەی سامانی ماسی سەرۆکی لیژنەکە دەبێت وە بەئەندامیەتی نوێنەرێکی (سامانی ئاژەڵ و نوێنەری زەوی وزار و ڕووپێوێك) لە فەرمانگەی کشتوکاڵی ناوچەکە.

4- هێنانی بەڵێن نامە لە بەڕێوەبەرایەتی یاسایی / بەڕێوەبەرایەتی گشتی کشتوکاڵی پارێزگاکەداواکار:

أ- بەکار هێنانی زەوییەکە تەنها بۆ مەبەستی دروستکردنی پرۆژەکە بێت .

ب- پرۆژەکە دروست دەکرێت لەدوای وەرگرتنی ڕەزامەندی سەرەتایی و ڕەزامەندی لایەنە پەیوەندارەکان وپێویستە لەماوەی یەك ساڵدا تەواوی بکات .

ج- ئەنجام نەدانی گۆڕانکاری و نەفرۆشتنی پرۆژەکە.

د- ئاگادار کردنەوەی بەڕێوەبەرایەتی سامانی ماسی لەکاتی لەکار وەستانی دروستکردنی پرۆژەکە وە دەست نیشانکردنی هۆکارەکان .

هـ- پابەندی یاسا و ڕێنماییەکانی لایەنە پەیوەندارەکان بێت بەدروست کردن و کار پێکردنی پرۆژەکە.

و- ڕێگادان بە لیژنەکانی بەدواداچوونی سەر بە وەزارەت و نواندنی ئاسانکاری بۆیان بۆ چوونە ناو پرۆژەکە لە هەرکاتێکدا بە مەبەستی بەدواداچوون .

5- ئەنجامدانی پشکنینی ئاو و خاك بۆ پرۆژەکانی حەوزی خۆڵی و تەنها پشکنینی ئاو بۆ گشت جۆری پرۆژەکانی تر(کۆنکریتی ، قەفەسی ، داخراو) بۆ دڵنیابوون لەشیاوی ئاوەکە بۆ دروستکردنی پرۆژەی ماسی.

6- بۆ حەوزی قەفەسی پێویستە ڕەزامەندی بەڕێوەبەرایەتی سەرچاوەکانی ئاو وەربگیرێت ئەگەر لە سنووری ڕووبار پرۆژەکە دروست بکرێت یاخود ڕەزامەندی ب. بەنداوەکان و کۆگا ئاویەکان ئەگەر پرۆژەکە لە بەنداوەکان دروست بکرێت .

7- بەرزکردنەوەی داواکارییەکە لەگەڵ ئەو بەڵگەنامانەی سەرەوە لەلایەن بەشی سامانی ماسی لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی کشتوکاڵی پارێزگا بۆ بەڕێوەبەرایەتی سامانی ماسی لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی سامانی ئاژەڵ و ڤێتێرنەری , پاش دیراسەت کردنی بەڵگەنامەکان و گونجانی بەپێی ڕێنماییەکان دەکرێت بە ڕەزامەندی سەرەتایی .

ب-ڕێنماییەکانی پێدانی مۆڵەت :-

1- بەڕێوەبەرایەتی گشتی کشتوکاڵی پارێزگا نووسراو دەکات بۆ وەرگرتنی ڕەزامەندی لایەنە پەیوەندارەکان لەسەر دروست کردنی پرۆژەکە لەسەر ئەو پارچە زەوییەی کە دیاریکراوە 0

2- دوای وەرگرتنی ڕەزامەندی لایەنە پەیوەندارەکان و تەواوکردنی پرۆژەکە داواکار ئاگاداری بەشی سامانی ماسی لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی کشتوکاڵی پارێزگاکەی دەکات بەتەواوکردنی پرۆژەکە و داوای مۆڵەت پێدان دەکات .

3- ئەنجامدانی پشکنینی کۆتایی بۆ پڕۆژەکە و دیاری کردنی ووزەکەی لەلایەن هەمان لیژنەی (خالی 3أ) ەوە

4- پێویستە پەرژین لە چواردەوری پڕۆژەکە دروست بکرێت ,و کۆگای ئالیك و تابلۆی نیشاندەر و تۆمار (سجل)ی هەبێت لە هەموو جۆرەکانی پڕۆژەی ماسی.

5- هێنانی سێ وێنەی ڕەنگاوڕەنگی داواکار و فۆتۆکۆپی رەگەزنامە و ناسنامەی باری شارستانی ,لەگەڵ پسوڵەی وەرگرتنی پارەی مۆڵەت پێدان .

6- هەبوونی سەرپەرشتیار بۆ پڕۆژەکە بەمەرجێك مۆڵەتی کارکردنی پیشەیی هەبێت و پشتگیری کرابێت لەلایەن سەندیکاوە بەپێی مادەی (2) بڕگەی (13) سێزدەهەم لەیاسای پاراستن و پەرەپێدانی بەروبوومی کشتوکاڵی لە هەرێمی کوردستانی عیراق ژمارە (4)چواری ساڵی (2008).

7- وێنەی ڕەسەن یان کۆپی پەسەندکراوی داواکاری و هەموو ڕەزامەندی و بەڵگەنامەکانی سەرەوە لەلایەن بەشی سامانی ماسی لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی کشتوکاڵی پارێزگا بە نووسراو بەرز دەکرێتەوە بۆ بەڕێوەبەرایەتی سامانی ماسی لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی سامانی ئاژەڵ و ڤێتێرنەری بۆ پێدانی مۆڵەت .

8- لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی سامانی ئاژەڵ و ڤێتێرنەری (بەڕێوەبەرایەتی سامانی ماسی) پڕۆژەکە مۆڵەتی پێدەدرێت .

دووەم: نوێکردنەوەی مۆڵەتی پڕۆژەکە دووساڵ جارێك لە بەشی سامانی ماسی لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی کشتوکاڵی پارێزگاکان ئەنجام دەدرێت وە هەروەها ئاگادارکردنەوەی بەڕێوەبەرایەتی سامانی ماسی لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی سامانی ئاژەڵ و ڤێتێرنەری بە نوێکردنەوەکە .

- **مەرجەکانی پڕۆژەی بەخێوکردنی ماسی لە حەوزی خۆڵ :-**

1- سەرچاوەی ئاوی پڕۆژەکە بیری ئیرتیوازی نەبێت .

2- ڕووبەری گشتی زەوی تەرخانکراو بۆ پڕۆژەکە لە (3) سێ دۆنم کەمتر نەبێت و ڕووبەری ئاوی پڕۆژەکە لە (2) دوو دۆنم کەمتر نەبێت .

3- دووری (2)کم لە سنوری شارەوانی پارێزگاکان و (1)کم لە سنوری شارەوانی قەزا و ناحیەکان کەمتر نەبێت ,هەروەها دووری (150)م لە شەقامی سەرەکی و (100)م لە شەقامی لاوەکی و (200) م لە گوند کەمتر نەبێت .

4- دووری لە پڕۆژەی هاوشێوە (200)م کەمتر نەبێت .

5- دووری لە پڕۆژەکانی سامانی ئاژەڵ (200)م کەمتر نەبێت .

6- دووری لە هێڵی کارەبای پاڵەپەستۆ بەرز لە (100)م کەمتر نەبێت .

7- وەرگرتنی ڕەزامەندی ئەم فەرمانگانە (ژینگە , شارەوانی و گەشت و گوزار, شوێنەوار , سامانە سروشتیەکان) .

- **مەرجەکانی پڕۆژەی بەخێوکردنی ماسی لە حەوزی قەفەس :-**

ئەم جۆرە حەوزە لە ناو بەنداو وڕێڕەوە ئاویەکاندا دادەنرێت.

1- ڕووبەری ئاوی پڕۆژەکە لە (150)م2 کەمتر نەبێت .

2- قوڵی ئاوەکە لە شوێنی پڕۆژەکە لە (3)م کەمتر نەبێت .

3- پڕۆژەکە ڕێگر نەبێت لە کاری خاوێنکردنەوەی ڕێڕەوی ئاوی و بەلەمەوان لە دەریاچەو بەنداوەکان .

4- نابێت لە کەناڵەکانی ئاودێری دابنرێت .

5-دووری لە پڕۆژەی هاوشێوە (200)م کەمتر نەبێت .

6- دووری (500)م لە سەرەوە و (1)کم لە خواروی بەرهەمهێنانی کارەباوە کەمتر نەبێت .

7- دووری پڕۆژەکە لە پڕۆژەی پاڵاوتنی ئاوی خواردنەوە لە سەرو و خواروی لە (1)کم کەمتر نەبێت .

8- دەزگاکانی خزمەت گوزاری (ژووری کارگێڕی و کۆگا و ...هتد .) دەبێت لە بەرزترین ئاستی بەرز بوونەوەی ئاوی دەریاچە و ڕووبارەکان کەمتر نەبێت .

9- وەرگرتنی ڕەزامەندی ئەم فەرمانگانە (ژینگە , گەشت و گوزار) .

10- دانانی هێمای ڕووناک کەرەوە بۆ دەرخستنی سنوور و پانتایی پڕۆژەکە لە شەودا .

- **مەرجەکانی پڕۆژەی بەخێوکردنی ماسی لە حەوزی کۆنکریت :-**

ئەم جۆرە حەوزە بەکاردەهێنرێت بۆ بەخێوکردنی چڕ (التربية المكثفة) بە بەردەوام ئاوی پڕۆژەکە لە گۆڕاندایە و لە چیمەنتۆ و بلۆك دروست دەکرێت .

1- ڕووبەری زەوی تەرخانکراو بۆ پڕۆژەکە (1)دۆنم کەمتر نەبێت و ڕووبەری ئاوی لە (300)م2 کەمتر نەبێت .

2- سەرچاوەی ئاوی پڕۆژەکە بیری ئیرتیوازی نەبێت .

3- دووری لە پڕۆژەی هاوشێوە (200)م کەمتر نەبێت .

4- دووری لە پڕۆژەکانی سامانی ئاژەڵ (200)م کەمتر نەبێت .

5- دووری (2)کم لە سنوری شارەوانی پارێزگاکان و (1)کم لە سنوری شارەوانی قەزا و ناحیەکان کەمتر نەبێت ,هەروەها دووری (150)م لە شەقامی سەرەکی و (100)م لە شەقامی لاوەکی و (200)م لە گوند کەمتر نەبێت .

6- وەرگرتنی ڕەزامەندی ئەم فەرمانگانە (ژینگە، شارەوانی و گەشت و گوزار ، شوێنەوار، سامانە سروشتیەکان) .

- **مەرجەکانی پڕۆژەی بەخێوکردنی ماسی لە حەوزی داخراو و پڕۆژەی بەرهەمهێنانی ماسی جوانکاری :-**

1- ڕووبەری زەوی تەرخانکراو بۆ پڕۆژەکە (1)دۆنم کەمتر نەبێت.

2- سەرچاوەی ئاوی پڕۆژەکە دەکرێت بیری ئیرتوازی بێت لەبەر ئەوەی ئەم جۆرە پڕۆژانە ئاوی کەمی پێویستە و هەمان ئاوی حەوزەکان دووبارە بەکاردەهێنرێتەوە پاش خاوێنکردنەوەی بە ئامێر و ڕێگای تایبەت .

3- دووری لە پڕۆژەی هاوشێوە (200)م کەمتر نەبێت .

4- دووری لە پڕۆژەکانی سامانی ئاژەڵ (200)م کەمتر نەبێت .

5- دووری (1)کم لە سنوری شارەوانی پارێزگاکان و (500)م لە سنوری شارەوانی قەزا و ناحیەکان کەمتر نەبێت ,هەروەها دووری (150)م لە شەقامی سەرەکی و (100)م لە شەقامی لاوەکی و (200)م لە گوند کەمتر نەبێت .

6- وەرگرتنی ڕەزامەندی ئەم فەرمانگانە (ژینگە, شارەوانی و گەشت و گوزار , شوێنەوار , سامانە سروشتیەکان) .

- ئەم ڕێنماییە جێ بە جێ دەکرێت لە ڕێکەوتی دەرچوونیەوە و لە ڕۆژنامەی (وەقایعی کوردستان) بڵاودەکرێتەوە .

پرۆفسیۆر سیروان بابان

وەزیری کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاو